

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 23 sierpnia 2017 r.

Pozycja 166

POSTANOWIENIE

z dnia 20 czerwca 2017 r.

Sygn. akt Ts 239/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej R.P. w sprawie zgodności:

art. 22 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.) z art. 32 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 17 listopada 2016 r. (data nadania) R.P. (dalej: skarżący) postawił zarzut niezgodności art. 22 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim nie dopuszcza do zawieszenia toczącego się postępowania karnego ze względu na inne toczące się postępowanie cywilne lub administracyjne lub sądowniczo-administracyjne, którego przedmiotem ustalenia jest okoliczność stanowiąca w postępowaniu karnym jedno ze znamion zarzucanego czynu zabronionego, z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Zdaniem skarżącego art. 22 § 1 k.p.k. jest ponadto sprzeczny z art. 32 ust. 1 Konstytucji, jako że pozbawia faktycznie prawa do rozpoznania sprawy cywilnej przez Sąd Najwyższy z uwagi na związanie sądu cywilnego prawomocnym wyrokiem skazującym, od którego nie przysługuje kasacja. Sytuacja ta występuje w przypadku, w którym postępowanie karne kończy się prawomocnym wyrokiem skazującym na karę inną niż kara pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, zaś ustalenie, że doszło do wyczerpania znamienia czynu zabronionego stanowi *de facto* rozstrzygnięcie sprawy cywilnej, co do której toczy się równocześnie z postępowaniem karnym postępowanie cywilne, w którym dopuszczalne byłoby wniesienie skargi kasacyjnej.

Skargę konstytucyjną wniesiono na podstawie następującego stanu faktycznego i prawnego. Przed Sądem Okręgowym w P. toczy się postępowanie w sprawie przeciwko skarżącemu oskarżonemu o realizację znamion typu z art. 278 § 1 i art. 284 § 1 w zw. z art. 11 § 2 w zw. z art. 294 § 1 w zw. z art. 12 Kodeksu karnego. Skarżący, kwestionując

przedstawione w sprawie zarzuty, wskazuje, że przedmiot czynności wykonawczej, tj. hałdy odpadów wydobywczych nie stanowiły własności ani Skarbu Państwa ani gminy S., tylko poprzednika prawnego skarżącego. W związku jednak z problemami z udokumentowaniem własności przedmiotowych nieruchomości skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego w Ł. przeciwko Skarbowi Państwa i Gminie S. z powództwem o ustalenie prawa własności tychże hałd. Ponadto z ostrożności procesowej skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego w P. z wnioskiem o stwierdzenie nabycia przedmiotowych hałd przez poprzednika prawnego skarżącego. W sprawie własności nieruchomości, na których położone są hałdy, toczą się ponadto postępowania administracyjne.

W związku z istniejącymi niejasnościami i wszczętymi w celu ich wyjaśnienia postępowaniami cywilnymi i administracyjnymi skarżący wniosł, na podstawie art. 22 k.p.k., w toczącej się przeciwko niemu sprawie karnej wniosek o zawieszenie postępowania karnego do czasu zakończenia wskazanych we wniosku postępowań cywilnych i administracyjnych. Postanowieniem z lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił wniosek o zawieszenie postępowania oraz o skierowania pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności art. 22 § 1 k.p.k. z Konstytucją RP w zakresie, w jakim przepis ten nie dopuszcza zawieszenia postępowania karnego z uwagi na inne toczące się postępowania. Wystąpienie z wnioskiem uzasadniało to, że znamieniem zarzucanych czynów był zabór lub przywłaszczenie cudzej rzeczy ruchomej, a spory co do tego, kto jest właścicielem (a zatem, czy rzeczywiście była to rzecz cudza) toczą się przed sądami cywilnymi i administracyjnymi. Zdaniem skarżącego taką sytuację można zaliczyć do katalogu okoliczności stanowiących długotrwałą przeszkodę prowadzenia postępowania, albowiem ani sąd karny, ani przepisy k.p.k. nie są właściwe do rozstrzygania okoliczności, które należą ze swej natury do właściwości sądu cywilnego. Wskutek wniesienia zażalenia na powyższe rozstrzygnięcie Sąd Apelacyjny w Ł. postanowieniem z sierpnia 2016 r. utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Z wydaniem wskazanych rozstrzygnięć skarżący wiąże naruszenie prawa do rozpoznania sprawy przez właściwy sąd, tj. sąd cywilny. Z art. 45 ust. 1 Konstytucji wynika, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny i bezstronny sąd. Zdaniem skarżącego sąd karny nie jest sądem właściwym do rozstrzygnięcia tego, czy przedmiotem czynności wykonawczej zarzucanego mu czynu zabronionego była cudza rzecz ruchoma, szczególnie że sytuacja faktyczna i prawna jest bardzo skomplikowana i stanowi przedmiot rozstrzygnięcia toczących się postępowań cywilnych i administracyjnych. W uzasadnieniu postawionego zarzutu skarżący wskazuje na specjalizację sędziów orzekających w sądzie cywilnym lub administracyjnym, jak też na odrębności w zakresie procedury karnej i cywilnej (sądowoadministracyjnej).

Zarządzeniem z 13 grudnia 2016 r. wezwano pełnomocnika skarżącego do uzupełnienia braków wniesionej skargi konstytucyjnej przez m.in. nadesłanie pełnomocnictwa szczególnego do wniesienia skargi konstytucyjnej oraz nadesłanie postanowienia Sądu Okręgowego w P. z lipca 2016 r. Braki zostały uzupełnione w ustawowym terminie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. dniem wejścia w życie ustawy o TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy ustawy o TK.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 ustawy o TK.

Art. 79 ust. 1 Konstytucji stanowi, że przedmiotem skargi konstytucyjnej jest ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w ustawie zasadniczej.

Skarżący naruszenie prawa do sądu upatruje w rozpoznaniu sprawy, której przedmiotem było ustalenie, kto jest właścicielem rzeczy ruchomej w postępowaniu karnym, podczas gdy to sąd cywilny (względnie sąd administracyjny) jest – zdaniem skarżącego – sądem właściwym w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji. Orzeczeniem, z wydaniem którego wiąże naruszenie tego prawa, jest postanowienie odmawiające zawieszenia postępowania karnego do czasu zakończenia toczących się postępowań cywilnych i administracyjnych mających na celu ustalenie właściciela nieruchomości, na których położone są hałdy odpadów pogórnich.

Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że wskazane przez skarżącego orzeczenie nie przesądzało o tym, kto jest właścicielem spornych nieruchomości (a w konsekwencji związanych z nimi rzeczy ruchomych), a zatem nie można przyjąć, że doszło już do naruszenia prawa do sądu właściwego w rezultacie wyrokowania o kwestii cywilnoprawnej przez sąd karny. Oczywiście jest bowiem to, że sąd karny w sprawie skarżącego nie rozstrzygnął jeszcze o tym, kto jest właścicielem spornej nieruchomości, a dopiero z wydaniem takiego orzeczenia można by wiązać naruszenie prawa do sądu właściwego, w opisany przez skarżącego sposób. Sama odmowa zawieszenia postępowania karnego, jako że nie rozstrzyga o kwestii zaliczanej przez skarżącego do właściwości sądów cywilnych, nie może prowadzić do naruszenia prawa do sądu właściwego. Tym samym uznać należy, że wniesienie skargi konstytucyjnej na tym etapie postępowania karnego było przedwcześnie, gdyż nie doszło jeszcze do naruszenia konstytucyjnego prawa do sądu właściwego.

Wobec powyższego Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy o TK, odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 ustawy o TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia